НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ЕКОЛОГІЇ КАРПАТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інституту екології Карпат НАН України, член-кореспондент НАН України, д.б.н., професор
Іван ЯНДИЛИК _____

Схвалено на засіданні Вченої ради Інституту екології Карпат НАН України
26 лютого 2026 р. (протокол № 2)

ПОЛОЖЕННЯ

про академічну доброчесність в Інституті екології Карпат НАН України

ЛЬВІВ – 2026

1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ

– Положення «Про академічну доброчесність в Інституті екології Карпат НАН України» (далі − Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 р., Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (стаття 42. Академічна доброчесність), Закону України «Про вищу освіту» (стаття 16. Система забезпечення якості вищої освіти).

– Академічна доброчесність – сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності.

2. ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

1. ***Цінності та принципи академічної доброчесності***

Суб'єкти академічної діяльності зобов'язані дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності, що визначені Законом про академічну доброчесність та іншими законами України, а також міжнародними документами, підписаними від імені України в установленому законодавством порядку.

Суб'єкти академічної діяльності, які відповідно до законодавства мають право ухвалювати внутрішні акти, можуть визначати у таких актах додаткові цінності, принципи і правила академічної доброчесності, що не мають суперечити тим, що визначені цим Законом.

Суб'єкти академічної діяльності зобов'язані формувати та утверджувати культуру академічної доброчесності в їхніх академічних спільнотах, що ґрунтується на цінностях, принципах і правилах академічної доброчесності.

2. ***Базовими цінностями академічної доброчесності є***:

– чесність суб'єктів академічної діяльності перед собою та іншими особами;

– довіра до результатів академічної діяльності інших осіб, зокрема до того, що ці результати здобуті чесно та з дотриманням відповідних правил і стандартів;

– повага до честі і гідності своєї та інших членів академічної спільноти, цінування різноманіття думок, повага до прав інтелектуальної власності інших осіб;

– справедливість у ставленні суб'єктів академічної діяльності один до одного, зокрема створення справедливих політик закладів освіти, наукових установ, послідовне та неупереджене реагування на порушення академічної доброчесності, доброчесне оцінювання результатів академічної діяльності;

– відповідальність суб'єктів академічної діяльності перед собою, один перед одним і перед суспільством за результати своєї академічної діяльності;

– стійкість у доброчесному провадженні своєї академічної діяльності незалежно від зовнішніх і внутрішніх спонукань до порушення академічної доброчесності та від наявності чи відсутності зовнішнього контролю;

– рішучість у формуванні та утвердженні культури академічної доброчесності, сміливість у захисті академічної доброчесності в академічній діяльності.

3. ***Основними принципами академічної доброчесності є***:

– пріоритетність забезпечення дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти шляхом застосування відповідних методів навчання, виховання, стимулювання і заохочення;

– відкритість інформації про правила академічної доброчесності, види порушень академічної доброчесності та відповідальність за них;

– нетерпимість (нульова толерантність) до будь-яких проявів порушення академічної доброчесності;

– повага до результатів академічної діяльності (авторства) іншої людини та непорушність прав інтелектуальної власності;

– уникнення конфлікту інтересів.

3. ОСНОВНІ ПРАВИЛА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання академічної доброчесності науковими працівниками та здобувачами вищої освіти Інституту екології Карпат НАН України (далі — Інститут) передбачає:

3.1. Академічна доброчесність у науково-педагогічній, викладацькій діяльності

Наукові працівники та інші особи, які здійснюють викладацьку діяльність, зобов'язані дотримуватися таких правил:

– ставитися з повагою до здобувачів освіти та інших учасників освітнього процесу;

– ґрунтувати власну діяльність на надійних і достовірних даних, що базуються на результатах досліджень та відображають сучасний стан знань з відповідних питань;

– перевіряти надійність і достовірність інформації, що надається здобувачам освіти та іншим учасникам освітнього процесу;

– чітко окреслювати очікувані результати навчання, встановлювати зрозумілі вимоги до виконання навчальних завдань та мати прозору систему оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, яка базується на чітких оприлюднених критеріях;

– доброчесно оцінювати академічні твори та навчальні роботи здобувачів освіти, переконуватися у відсутності ознак порушення академічної доброчесності;

– власним прикладом сприяти формуванню у здобувачів освіти академічної доброчесності;

– стимулювати та заохочувати здобувачів освіти до дотримання академічної доброчесності;

– вчасно, неупереджено, невибірково реагувати на будь-які прояви порушення академічної доброчесності, припиняти такі порушення, застосовувати до здобувачів освіти заходи реагування на порушення академічної доброчесності у випадках і порядку, визначених цим Законом, спеціальними законами та/або внутрішніми актами.

Забороняється доведення до здобувачів освіти завідомо неправдивої чи викривленої інформації, сфабрикованих чи сфальсифікованих даних, крім випадків, зумовлених навчальними та/або методичними цілями, зокрема з метою формування у здобувачів освіти критичного мислення, вміння критично сприймати та аналізувати інформацію.

3.2. Академічна доброчесність у науковій діяльності

Суб'єкти наукової і науково-технічної діяльності зобов'язані дотримуватися таких правил:

– дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності;

– забезпечувати прозорість наукового дослідження (з урахуванням визначених законодавством обмежень) шляхом надання (зазначення, повідомлення тощо) достовірної (правдивої) інформації про первинні дані дослідження, використані/застосовані методи, методики, матеріали, обладнання тощо, порядок проведення і результати власних досліджень, джерела використаної інформації, власну дослідницьку діяльність;

– аналізувати надійність і достовірність вихідної інформації та раніше отриманих наукових результатів, що використовуються для отримання нових наукових результатів;

– формулювати або формувати висновки і рекомендації за результатами досліджень на основі належних доказів і фактів;

– чітко виокремлювати і розмежовувати результати власної наукової діяльності та результати наукової діяльності інших осіб;

– під час оприлюднення результатів досліджень нести відповідальність за їх достовірність і вплив на суспільство.

3.3. Академічна доброчесність у навчальній діяльності здобувачів освіти

Здобувачі освіти у своїй навчальній діяльності зобов'язані дотримуватися таких правил:

– виконувати кожне навчальне завдання самостійно, крім випадків, якщо його виконання передбачає участь декількох осіб та/або правилами виконання відповідних завдань

дозволено отримання допомоги від інших осіб, використання допоміжних матеріалів та засобів, у тому числі з інтернет-ресурсів;

– у разі використання у власному академічному творі результатів інтелектуальної творчої діяльності іншого автора (текстів, зображень, ідей, розробок, тверджень, відомостей, думок тощо) зазначати посилання на відповідне джерело інформації та/або відповідного автора;

– академічний твір здобувача освіти може включати раніше створений ним академічний твір (повністю або частково) лише у разі, якщо це дозволено умовами навчального завдання.

3.4. Академічна доброчесність під час створення та оприлюднення академічних творів

Під час створення академічного твору автор повинен дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності.

Якщо в академічному творі використані результати інтелектуальної творчої діяльності (текст, зображення, ідея, розробка, твердження, відомості, думка тощо) іншої особи, про це має бути зазначено в такому академічному творі з посиланням на відповідне джерело інформації та/або відповідного автора.

Посилання на джерело інформації здійснюється у спосіб, що дає змогу виокремити внесок автора в академічному творі серед результатів інтелектуальної творчої діяльності інших осіб.

Академічний твір повинен містити достовірну інформацію та не має містити сфабрикованої чи сфальсифікованої автором інформації.

У разі наведення припущень чи недоведених тверджень про це має бути зазначено в академічному творі.

В оприлюдненому академічному творі зазначаються всі його автори.

У разі використання в академічному творі об'єкта, згенерованого штучним інтелектом, автор повинен повідомити про це в такому творі із зазначенням методики генерування та/або посилання на відповідну комп'ютерну програму чи її опис згідно з вимогами щодо оформлення та/або оприлюднення відповідних академічних творів, визначених відповідним суб'єктом академічної діяльності.

В оприлюдненому академічному творі, крім авторів, зазначаються й інші особи, які брали участь у роботі над ним (надання рекомендацій, консультування, редагування, оформлення, виконання експериментів, розрахунків, перекладу тощо), із зазначенням характеру внеску кожної з таких осіб.

Інформація про рецензента (рецензентів) академічного твору може не оприлюднюватися відповідно до редакційної політики видавця.

У разі використання автором у новому академічному творі власних раніше опублікованих наукових результатів (частково або повністю) про це має бути обов'язково зазначено в цьому новому академічному творі.

Тексти прийнятих до захисту у закладі вищої освіти, науковій установі дисертацій, кваліфікаційних робіт, підписані кваліфікованим електронним підписом, оприлюднюються до їх захисту у машинозчитувальному форматі, на постійній основі, з наданням вільного доступу до них без проходження автентифікації та з дотриманням інших вимог, визначених законодавством, зокрема положенням про Національний репозитарій академічних текстів, затвердженим Кабінетом Міністрів України.

3.5. Академічна доброчесність під час оцінювання результатів академічної діяльності

1. Кожен має право на доброчесне оцінювання результатів його академічної діяльності.

Оцінюванню підлягають персональні (індивідуальні) результати діяльності особи, досягнуті нею особисто, або результати діяльності авторського колективу, що їх отримав.

2. Особи, які проводять оцінювання, зобов'язані вживати всіх заходів, визначених Законом про академічну доброчесність, спеціальними законами, іншими актами законодавства, внутрішніми актами, щоб оцінювання здійснювалося:

– з дотриманням визначених Законом про академічну доброчесність цінностей, принципів і правил академічної доброчесності;

– відповідно до заздалегідь визначених і оприлюднених вимог до об'єкта оцінювання, процедур оцінювання та чітких і зрозумілих критеріїв оцінювання;

– за допомогою методів та інструментів оцінювання, що здатні забезпечити досягнення мети оцінювання;

– за відсутності недозволеної допомоги під час оцінювання результатів діяльності та/або створених для окремої особи (групи осіб) переваг чи перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження оцінювання (крім додаткової підтримки для осіб з особливими освітніми потребами);

– за відсутності конфлікту інтересів або після його врегулювання в порядку, встановленому законодавством;

– за відсутності упередженого ставлення або дискримінації особи за будь-якою ознакою.

3. Забороняється оцінювати людину, її поведінку, зовнішній вигляд, одяг та інші ознаки, якщо вони не є об'єктом оцінювання відповідно до заздалегідь визначених і оприлюднених вимог до результатів її академічної діяльності.

4. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1. Забезпечення академічної доброчесності здобувачів освіти

1. Для забезпечення академічної доброчесності здобувачів освіти в Інституті екології Карпат НАН України здійснюються заходи:

– проводять навчання з академічної доброчесності, зокрема з академічного письма;

– вживають заходів для недопущення надмірного навчального навантаження здобувачів освіти, забезпечують відповідність обсягу і рівня складності завдань для самостійної роботи часу, відведеному навчальним планом на її виконання.

2. Кожен науковий і науково-педагогічний працівник зобов'язаний формувати та утверджувати культуру академічної доброчесності здобувачів освіти шляхом:

– особистого дотримання академічної доброчесності;

– навчання принципам і правилам академічної доброчесності, підвищення рівня обізнаності здобувачів освіти щодо академічної доброчесності;

– стимулювання та заохочення здобувачів освіти до дотримання академічної доброчесності;

– формування завдань, що сприяють творчому підходу здобувача освіти до їх виконання;

– уникнення завдань для здобувачів вищої освіти, що полягають у відтворенні загальнодоступної інформації;

– припинення виявлених ним порушень академічної доброчесності здобувачами освіти;

– застосування до здобувачів освіти виховних заходів реагування на порушення академічної доброчесності;

– притягнення здобувача освіти до академічної відповідальності у випадках і порядку, визначених внутрішніми актами.

4.2. Забезпечення академічної доброчесності в управлінні науковою установою

1. Посаду директора Інституту не може обіймати особа, стосовно якої у порядку, визначеному Законом про академічну доброчесність, було встановлено факт порушення академічної доброчесності, визначеного частиною другою статті 23, частиною четвертою статті

24 або частиною четвертою статті 25 Закону про академічну доброчесність (протягом 10 років з дня встановлення такого факту).

У разі якщо такий факт встановлено стосовно особи, яка бере участь у конкурсі на посаду директора Інституту, така особа виключається з переліку кандидатів на відповідну посаду.

У разі якщо такий факт встановлено стосовно керівника наукової установи, така особа звільняється з посади відповідно до закону.

2. Передбачено проведення перевірки на предмет наявності порушень академічної доброчесності кандидатів на посади заступників директора, керівників структурних підрозділів.

3. Наукові працівники Інституту, які виконують адміністративно-управлінські функції (учений секретар, заступник директора з наукової роботи, керівники структурних підрозділів), зобов'язані забезпечувати систематичний контроль за ефективністю (дієвістю) функціонування системи забезпечення академічної доброчесності на рівні Інституту та структурних підрозділів.

5. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

5.1. Порушення академічної доброчесності

1. Порушенням академічної доброчесності є дія чи бездіяльність суб'єкта академічної діяльності, передбачена Законом про академічну доброчесність або спеціальними законами.

2. Порушення академічної доброчесності характеризується однією чи кількома з таких ознак:

– обман – свідоме (умисне) надання чи оприлюднення будь-якої неправдивої інформації про себе (інших осіб) чи про результати своєї (інших осіб) академічної діяльності;

– несправедливість, що виявляється у вчиненні однієї чи кількох таких дій:

порушення принципу рівності, зокрема шляхом упередженого та/або дискримінаційного ставлення до іншого учасника освітнього процесу, вченого;

упереджене оцінювання результатів академічної діяльності;

застосування виду академічної відповідальності, що не відповідає змісту та рівню (значущості) вчиненого порушення академічної доброчесності;

надання або отримання незаслуженої переваги;

– бездіяльність, неприйняття (несвоєчасне прийняття) рішень, невиконання (несвоєчасне виконання), свідоме порушення своїх обов'язків, визначених законодавством, внутрішніми актами;

– привласнення результатів інтелектуальної діяльності іншої особи (інших осіб).

3. Суб'єкт академічної діяльності вважається таким, що допустив порушення академічної доброчесності, лише у разі встановлення такого факту відповідно до процедур, визначених Законом про академічну доброчесність та цим Положенням, прийнятим відповідно до Закону (принцип презумпції академічної доброчесності).

Встановлення факту порушення академічної доброчесності є виключним повноваженням Комісії з академічної доброчесності Інституту.

5.2. Види порушень академічної доброчесності

1. Видами порушень академічної доброчесності є:

1) ***відчуження авторства*** – передача автором (авторами) створеного ним (ними) на замовлення або без такого замовлення, платно чи безоплатно, академічного твору (його частини) іншій особі та подальше оприлюднення такого академічного твору (його частини) із зазначенням як автора особи, яка не є його (її) автором.;

2) ***академічний плагіат*** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

3) ***приписування авторства*** – оприлюднення твору, серед авторів якого зазначена особа, яка не брала участі у його створенні.;

4) ***самоплагіат*** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів без зазначення інформації про джерело попереднього оприлюднення.

Не вважається самоплагіатом оприлюднення в дисертації на здобуття наукового ступеня раніше опублікованих власних наукових результатів без зазначення інформації про джерело попереднього оприлюднення.

5) ***фабрикація*** – вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

6) ***фальсифікація*** – свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

7) ***недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом*** – це оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних, інших результатів, згенерованих штучним інтелектом, як результатів власної академічної діяльності, якщо цей факт не зазначено в академічному творі чи супровідних матеріалах до нього.

8) ***недоброчесне оцінювання*** – свідоме порушення вимог щодо оцінювання, визначених Законом, законодавством, Положенням, що призвело до завищення або заниження оцінки результатів академічної діяльності.;

9) ***несамостійне виконання завдання*** – виконання навчального, конкурсного завдання, зокрема під час оцінювання результатів навчання, із залученням не дозволених для використання джерел інформації, технічних засобів та/або недозволеної допомоги іншої особи (інших осіб). Несамостійне виконання навчальних, конкурсних завдань може здійснюватися у формі списування, виконання завдання іншою особою чи в іншій формі, визначеній актами законодавства.

10) ***недозволена допомога*** – надання допомоги, не передбаченої умовами навчального, конкурсного завдання, яка призвела або могла призвести до викривлення оцінки результатів академічної діяльності.

11) ***академічний саботаж*** – діяння (дія чи бездіяльність) науково-педагогічного, наукового працівника, здобувача освіти, вступника, учасника конкурсу, що перешкоджає реалізації прав, свобод і законних інтересів іншої особи в її академічній діяльності;

12) ***схиляння до порушення академічної доброчесності*** – це прохання, вмовляння, доручення (вказівка), погроза, примушування, тиск чи будь-яка інша форма спонукання особи до вчинення порушення академічної доброчесності.

Особа, яку схиляють до порушення академічної доброчесності, зобов’язана відмовитися від вчинення такого порушення та невідкладно, не пізніше наступного робочого дня, повідомити про це Комісію з академічної доброчесності Інституту.

За схиляння до порушення академічної доброчесності до наукових працівників Інституту застосовується санкція у виді догани. За схиляння до порушення академічної доброчесності до здобувача освіти застосовується санкція у виді письмового попередження.

13) ***порушення академічної доброчесності під час вступного випробування (конкурсу)***.

Порушення академічної доброчесності вступником (учасником конкурсу) під час вступного випробування (конкурсу) є підставою для припинення участі такого вступника (учасника конкурсу) у вступному випробуванні (конкурсі).

Порушення академічної доброчесності вступником (учасником конкурсу), виявлене після проведення вступного випробування (конкурсу), є підставою для анулювання організатором такого вступного випробування (конкурсу) рішення про результати вступного випробування (конкурсу) особи, яка вчинила порушення академічної доброчесності.

Порушення академічної доброчесності вступником, виявлене після його зарахування до складу здобувачів освіти, є підставою для його відрахування зі складу здобувачів освіти.

Порушення академічної доброчесності особою, яка бере участь у проведенні вступного випробування (конкурсу), зокрема є членом приймальної комісії, організаційного комітету, конкурсної комісії, журі тощо, має наслідком виведення такої особи зі складу відповідного органу та притягнення її до дисциплінарної відповідальності.

13) ***інституційні порушення академічної доброчесності.*** Інституційними порушеннями академічної доброчесності наукової установи є:

– надання, поширення науковою установою недостовірної інформації щодо власної академічної діяльності та/або академічної діяльності наукових працівників, здобувачів освіти;

– бездіяльність щодо розбудови системи та/або механізмів чи правил забезпечення академічної доброчесності;

– безпідставне залишення без розгляду повідомлення про порушення академічної доброчесності;

– невжиття заходів, спрямованих на виявлення порушень академічної доброчесності;

– невжиття заходів реагування на встановлені факти порушення академічної доброчесності.

6. САНКЦІЇ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

1. Санкція за порушення академічної доброчесності – визначений Законом про академічну доброчесність, спеціальними законами у сфері освіти і науки захід впливу на фізичну особу, яка вчинила порушення академічної доброчесності.

До особи, яка порушила академічну доброчесність, може бути застосовано одну або декілька санкцій.

Рішення щодо застосування санкцій до наукового працівника або здобувача освіти у разі встановлення факту порушення академічної доброчесності ухвалюється Комісією з академічної доброчесності Інституту.

2. ***Санкції за порушення академічної доброчесності, що застосовуються до наукового та науково-педагогічного працівника наукової установи:***

1) заходи у межах притягнення до академічної відповідальності:

виключення зі складу вченої ради, інших колегіальних органів управління Інституту з позбавленням права бути членом відповідного органу на строк від одного до трьох років;

позбавлення права участі в атестації здобувачів ступеня вищої освіти, наукового (освітньо-творчого) ступеня на строк від одного до трьох років;

позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання грантів, участі у програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років;

позбавлення права бути науковим керівником, науковим консультантом здобувачів вищої освіти на строк від одного до трьох років;

позбавлення права бути керівником та/або відповідальним виконавцем наукових досліджень та/або наукових проектів на строк від одного до трьох років;

заборона претендувати на присвоєння вченого звання на строк від одного до трьох років;

виключення зі складу редакційної колегії наукового видання, заснованого Інститутом, з позбавленням права бути членом редакційної колегії (редакційних колегій) на строк від одного до трьох років;

відрахування здобувача наукового ступеня;

позбавлення наукового ступеня;

позбавлення вченого звання;

позбавлення нагород, відзнак, почесних звань, присуджених (присвоєних) науковою установою;

2) заходи у межах притягнення до дисциплінарної відповідальності:

догана;

звільнення із наукової установи.

3. Науковий працівник, якого притягнуто до академічної відповідальності, протягом одного року з дня набрання чинності рішення Комісії з академічної доброчесності про встановлення факту порушення ним академічної доброчесності не може подавати документи на присвоєння йому вченого звання.

4. Санкції за порушення академічної доброчесності, що застосовуються до здобувачів освіти:

1) виховні заходи реагування:

відвідування тематичних занять (урок, лекція, курс, тренінг тощо) з академічної доброчесності та/або академічного письма;

усне попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;

письмове попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;

повторне виконання завдання;

2) заходи в межах притягнення до академічної відповідальності:

повторне проходження (виконання) відповідного освітнього компонента освітньої програми;

повторне проходження оцінювання (включаючи підсумкове оцінювання або атестацію);

позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання стипендій, грантів, участі у програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років;

відрахування з числа осіб, які здобувають освіту за державним чи регіональним замовленням;

позбавлення пільг з оплати навчання та/або інших пільг, наданих науковою установою, на строк від одного до трьох років;

позбавлення академічної стипендії на строк до одного навчального року;

виключення зі складу вченої ради з позбавленням права бути членом вченої ради на строк від одного до трьох років;

відрахування здобувача вищої освіти (крім осіб з особливими освітніми потребами).

5. У разі встановлення факту академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації у кваліфікаційній роботі, на підставі якої особі присуджено ступінь вищої освіти, така особа позбавляється відповідного ступеня вищої освіти у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

6. Санкції за порушення академічної доброчесності, що застосовуються до вступників:

припинення участі у конкурсі;

скасування рішення про результати конкурсу (в частині, що стосується особи, яка вчинила порушення академічної доброчесності).

7. Особа, яка бере участь у проведенні вступного випробування, конкурсу, зокрема є членом приймальної комісії, організаційного комітету, конкурсної комісії, журі тощо, та вчинила порушення академічної доброчесності, виводиться зі складу відповідного органу та відсторонюється від участі у проведенні такого вступного випробування, конкурсу.

8. Виключний перелік санкцій за конкретні порушення академічної доброчесності встановлюється внутрішніми актами Інституту.

Комісія з академічної доброчесності Інституту може встановлювати різні санкції за порушення академічної доброчесності, що застосовуються до наукових працівників, здобувачів освіти різних років навчання, інших ознак, а також за повторне вчинення порушення академічної доброчесності.

7. ОСНОВНІ ПРОЦЕДУРИ РЕАГУВАННЯ НА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Загальні положення щодо розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності

1. Особа, яка має докази, що свідчать про ознаки порушення академічної доброчесності, вчиненого учасником освітнього процесу, вченим, вступником має право повідомити про це письмово (у паперовій чи електронній формі) Комісію з академічної доброчесності Інституту.

2. Повідомлення підлягає розгляду, якщо наведена у ньому інформація містить фактичні дані, що вказують на можливий факт порушення академічної доброчесності, які можуть бути перевірені. В іншому випадку Комісія з академічної доброчесності має право залишити повідомлення без розгляду.

3. Комісія з академічної доброчесності протягом 10 робочих днів з дня надходження повідомлення:

ухвалює рішення про початок розгляду повідомлення за встановленою процедурою або про залишення повідомлення без розгляду і повідомляє про це заявника;

надсилає/надає особі, стосовно якої надійшло повідомлення, його копію та не пізніш як за три робочі дні до дати розгляду інформує її про дату, час і місце розгляду повідомлення.

4. Розгляд повідомлення здійснюється з дотриманням принципів і основних правил реагування на порушення академічної доброчесності, визначених Законом про академічну доброчесність.

5. З метою запобігання конфлікту інтересів під час розгляду повідомлення за рішенням уповноваженого органу можуть запрошуватися як експерти педагогічні, науково-педагогічні та/або наукові працівники інших закладів освіти, наукових установ.

У прийнятті рішення щодо встановлення факту порушення особою академічної доброчесності не може брати участь особа, яка має конфлікт інтересів.

6. Особа, стосовно якої розглядається повідомлення, має право особисто або через свого представника:

бути поінформованою про початок процедури розгляду повідомлення;

бути поінформованою про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду повідомлення;

ознайомлюватися з усіма матеріалами щодо порушення нею академічної доброчесності, надавати до них зауваження;

надавати усні та письмові заперечення, пояснення або відмовитися від їх надання;

брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності.

7. У разі визнання факту порушення академічної доброчесності особою, стосовно якої розглядається повідомлення, перевірка і дослідження доказів не проводяться. Визнання факту порушення академічної доброчесності враховується під час визначення санкції, крім випадку, якщо санкція визначена Законом.

8. Рішення Комісії з академічної доброчесності про притягнення особи до академічної відповідальності має бути обґрунтованим, тобто ухваленим на підставі доказів, повно і всебічно досліджених у процесі розгляду повідомлення, або на підставі визнання особою факту порушення академічної доброчесності, та містити інформацію про конкретний вид порушення академічної доброчесності і санкцію за таке порушення.

9. Особа, стосовно якої встановлено факт порушення академічної доброчесності та прийнято рішення про притягнення її до академічної відповідальності, а також особа, яка подала повідомлення, мають право оскаржити таке рішення у порядку, визначеному законодавством, науковою установою.

10. Рішення Комісії з академічної доброчесності, ухвалене у встановленому порядку, набирає чинності з дня його оприлюднення, а в разі його оскарження - з дня оприлюднення рішення суб’єктом розгляду скарги.

Особливості реагування на порушення академічної доброчесності здобувачем освіти

1. У разі визнання здобувачем освіти факту вчинення ним порушення академічної доброчесності, санкція визначається Комісією з академічної доброчесності Інституту, яка має право застосовувати відповідну санкцію, без дотримання процедури, визначеної статтею 37 Закону про академічну доброчесність.

2. У разі невизнання здобувачем освіти факту вчинення ним порушення академічної доброчесності та/або його незгоди з визначеною санкцією, питання про порушення академічної доброчесності розглядається відповідно до статті 37 Закону про академічну доброчесність.

У такому разі до складу уповноваженого органу обов'язково включаються одна або декілька осіб, уповноважених Радою молодих учених Інституту.

Позбавлення наукового ступеня, вченого звання

1. Особа, яка має докази, що свідчать про ознаки наявності в академічному творі академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, має право повідомити про це письмово (у паперовій чи електронній формі) заклад освіти, наукову установу (або його/її правонаступника), в якому (якій) особі було присуджено науковий ступінь або присвоєно вчене звання на підставі чи з урахуванням відповідного академічного твору.

У разі відсутності правонаступника закладу освіти, наукової установи відповідне повідомлення надсилається до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, яке в затвердженому ним порядку визначає заклад вищої освіти чи наукову установу, що розглядатиме повідомлення.

2. Уповноважений орган закладу освіти, наукової установи розглядає повідомлення протягом шести місяців з дня його отримання та за результатами розгляду приймає одне з таких рішень:

про позбавлення особи, яка вчинила порушення академічної доброчесності, наукового ступеня, вченого звання, що було присуджено (присвоєно) на підставі та/або з урахуванням відповідного академічного твору, - у разі встановлення наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації;

про відмову у позбавленні особи наукового ступеня, вченого звання - у разі невстановлення наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації.

Таке рішення оприлюднюється на офіційному веб-сайті закладу освіти, наукової установи протягом п'яти робочих днів з дня його прийняття.

3. Рішення уповноваженого органу закладу освіти, наукової установи про позбавлення або про відмову у позбавленні наукового ступеня, вченого звання, а також бездіяльність уповноваженого органу (неухвалення рішення протягом строку, визначеного Законом) може бути оскаржено до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти протягом 30 календарних днів з дня оприлюднення рішення чи спливу строку, визначеного частиною другою цієї статті.

Порядок подання та розгляду скарги на рішення уповноваженого органу закладу вищої освіти, наукової установи розробляється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти та затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

4. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти за результатами розгляду скарги приймає одне з таких рішень:

про встановлення наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації в академічному творі (академічних творах), на підставі чи з урахуванням якого (яких) особі присуджено науковий ступінь, ступінь доктора мистецтва, присвоєно вчене звання;

про невстановлення наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації в академічному творі (академічних творах), на підставі чи з урахуванням якого (яких) особі присуджено науковий ступінь, ступінь доктора мистецтва, присвоєно вчене звання.

Таке рішення оприлюднюється на офіційному веб-сайті Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти протягом п'яти робочих днів з дня його прийняття. Копія рішення надсилається до закладу освіти, наукової установи та заявнику.

5. Уповноважений орган закладу освіти, наукової установи протягом 10 робочих днів з дня отримання зобов'язаний розглянути рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти та прийняти рішення:

про позбавлення особи наукового ступеня, вченого звання, що було присуджено (присвоєно) на підставі та/або з урахуванням академічного твору (академічних творів), в якому (яких) Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти було встановлено наявність академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації;

про відмову у позбавленні особи наукового ступеня, ступеня доктора мистецтва та/або вченого звання у разі невстановлення Національним агентством із забезпечення якості вищої

освіти наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації в академічному творі (академічних творах), на підставі та/або з урахуванням якого (яких) присуджено науковий ступінь, присвоєно вчене звання.

Рішення уповноваженого органу закладу освіти, наукової установи може бути оскаржено до вищого колегіального органу управління (вченої ради, педагогічної ради, наукової ради тощо) відповідного закладу освіти, наукової установи протягом 30 календарних днів з дня його оприлюднення.

6. Вищий колегіальний орган управління закладу освіти, наукової установи у порядку, визначеному внутрішніми актами, розглядає скаргу та за результатами розгляду приймає рішення шляхом таємного голосування. Таке рішення не потребує введення в дію керівником закладу освіти, наукової установи та оприлюднюється на офіційному веб-сайті закладу освіти, наукової установи протягом п’яти робочих днів з дня його прийняття.

7. Рішення уповноваженого органу закладу освіти, наукової установи про позбавлення особи наукового ступеня, вченого звання набирає чинності наступного робочого дня з дня спливу строку для його оскарження, якщо його не було оскаржено.

Рішення за результатами розгляду скарги набирає чинності з дня його оприлюднення на офіційному веб-сайті Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, закладу освіти, наукової установи.

8. З дня набрання чинності рішенням про позбавлення особи наукового ступеня, вченого звання:

така особа втрачає права, пов’язані з наявністю у неї відповідного наукового ступеня, вченого звання;

втрачають чинність рішення про присудження такій особі відповідного наукового ступеня, чи присвоєння відповідного вченого звання і видані на підставі таких рішень дипломи (атестати);

Якщо на момент набрання чинності рішенням про позбавлення особи наукового ступеня, вченого звання така особа обіймає посаду, кваліфікаційні вимоги до якої та/або умови конкурсу передбачають обов’язкову наявність відповідного наукового ступеня або вченого звання, вона звільняється з такої посади відповідно до пункту 2 частини першої статті 40 Кодексу законів про працю України.

9. Відомості про позбавлення особи наукового ступеня, вченого звання вносяться до Єдиної державної електронної бази з питань освіти відповідно до законодавства.

10. У разі встановлення Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації у науковій роботі, на підставі чи з урахуванням якої присуджено науковий ступінь доктора (кандидата) наук, повноваження спеціалізованої вченої ради, яка присудила ступінь доктора (кандидата) наук, вважаються припиненими з дня, наступного за днем оприлюднення відповідного рішення Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти. У такому випадку нова спеціалізована вчена рада з присудження наукового ступеня доктора наук у відповідному закладі вищої освіти, науковій установі з відповідної галузі науки може бути утворена не раніше ніж через один рік з дня, наступного за днем оприлюднення відповідного рішення Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

У разі встановлення Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації у науковій роботі, на підставі чи з урахуванням якої (якого) присуджено ступінь доктора філософії, заклад вищої освіти, наукова установа, разова спеціалізована вчена рада якого (якої) присудила ступінь доктора філософії, втрачає право утворювати разові спеціалізовані вчені та присуджувати ступінь доктора філософії з відповідної спеціальності протягом одного року з дня набрання чинності відповідним рішенням, а Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти проводить постакредитаційний моніторинг відповідної освітньої програми.

У разі встановлення Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації у науковій роботі, на підставі чи з урахуванням якої присвоєно вчене звання, заклад вищої освіти, наукова установа, вчена

(науково-технічна) рада якого (якої) присвоїла вчене звання, втрачає право присвоювати вчені звання з відповідної спеціальності протягом двох років з дня набрання чинності відповідним рішенням.

ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ПОРУШЕНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Співробітники Інституту екології Карпат НАН України, що здійснюють освітню та наукову діяльність й аспіранти несуть відповідальність за коректну роботу із джерелами інформації; дотримання вимог і принципів академічної доброчесності та поваги до інтелектуальних надбань; порушення загальноприйнятих правил цитування.

Всі навчально-методичні та наукові роботи (у т.ч. дисертаційні роботи) наукових працівників та здобувачів вищої освіти підлягають перевірці на наявність плагіату.

Результати наукових досліджень здобувачів вищої освіти систематично заслуховуються й обговорюються на засіданнях відділів, науково-методичних семінарах та вчених радах Інституту.

Наукові керівники аспірантів в обов'язковому порядку мають ознайомити з цим Положенням здобувачів вищої освіти та на всіх етапах виконання дисертаційної роботи контролювати й попереджувати факти порушень академічної доброчесності.

Завідувачі відділів в обов'язковому порядку мають ознайомити з цим Положенням наукових і науково-педагогічних працівників, аспірантів.